

Henter Izabella

Egy hiányzó láncszem az alapellátásból

2003. május 4-7-én Budapesten tartotta V. Fórumát az EFAD (European Federation of the Associations of the Dietitians). Ez a szervezet 21 európai ország 25000 dietetikusát tömöríti.

Célja a különböző szintű dietetikus képzések közelítése minél magasabb szinten, az egészséges táplálkozás terjesztése, részvétel szakmai irányelvek kialakításában, információk átadása, kapcsolatok építése, a dietetikus szakma megismertetése, népszerűsítése. A 21 országban történő képzésre vonatkozó részletes információkat a www.efad.org honlapon lehet elérni. Magyarország előkelő helyet foglal el az országok között az oktatás minőségét tekintve.

A dietetikus szakma meghatározása

Genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatal (International Labour Office Geneva) definíciója a 0.69-es kódszám alatt nyilvántartott dietetikus munkaköréről:

A dietetikus a táplálkozástudomány és a dietetika területén hivatalosan elismert minősítéssel rendelkező személy, aki a táplálkozástudományi ismereteit az egészséges és beteg egyének ételmezésére és oktatására alkalmazza.

Milyen feladatai vannak az ír, dán, svéd és brit kollégáinknak?

Írországból community dietitian munkakörben (egyetemi szintű képzést kapnak) elsősorban a prevenció és az alapellátás területén dolgoznak kollégáink.

Nagy-Britanniában az egészségnevelés, a dietetikai tanácsadás a fő tevékenységi területük. Dániában, Svédországban (szintén egyetemi képzés) a közétkeztetés, dietetikai tanácsadás a leggyakoribb feladatuk. Több európai ország dietetikus szakmai szervezete a kormányok táplálkozás-egészségügyi szakmai testületeiben tanácsadó szerepet tölt be.

A dietetikusok helyzetéről Magyarországon

Hazánkban közel 100 éve képeznek diétás nénét, diétás nővért és

1975 óta főiskolai szinten dietetikust. Pécsen és Budapesten végeznek évente 50-60-an.

A dietetikus képzés során a terápiás dietetikus és ételmezésvezetői munkakör betöltésére egyaránt alkalmasá válnak a hallgatók.

Felvételi tantárgyaik megegyeznek az orvostanhallgatókéval.

Az anatómia, élettan, biokémia, gyógyszerteran, számítástechnika, idegen nyelv mellett többek között ételmezés-kémiát, pszichológiát, áruismeretet, anyagkiszabást, kolloidkát, dietetikát, táplálkozástant, konyhatechnikát, üzemszervezést tanulnak.

Mindezek segítenek abban, hogy a táplálkozástudomány és dietetika legújabb eredményeit le tudják fordítani a mindennapi életben megvalósítható életmódra, valamint ételekre és italokra.

Legtöbben az egészségügyben dolgoznak azon belül is elsősorban kórházakban, klinikákon, szakrendelőben azonban már kevesebben. Egyre gyakoribb, hogy dietetikusokat alkalmaznak gyógyszer-, tápszert, gyógyászati segédeszköz-forgalmazó cégek, szaklapok, közétkeztető vállalatok, software cégek, tudományos intézetek, a média, fitness-, wellness hálózatok, ételmezézipari cégek, és néhányan egyéni vállalkozóként látják el feladataikat.

Hol érhető el a dietetikus?

Kórházak ételmezési osztályán, nagyon ritkán szakrendelőben, kórházi ambulancián, az Interneten, hirdetésekkel keresztül, az alapellátásban nem.

Hogyan működik a dietetikusok szaktanácsadás, mint az alapellátás része Svájcban?

Svájcban 1997 óta freelance dietitian (2 éve főiskolai szintű képzés) státuszban dolgozik az ottani kollégák egyharmada. 6 családorvoshoz tartozik egy dietetikus, akit a biztosító finanszíroz. A családorvos egyszerre 6 tanácsadást írhat fel a betegnek, amit még egyszer megismételhet. Amennyiben ezen felül (több mint 12 alkalom) tanácsadást javasol, akkor a beteggel együtt kérhet erre költségfedezetet a biztosítótár-

saságtól. Az orvos és dietetikus konzultációs kapcsolatban állnak egymással.

Nehezen mérhető ennek a rendszernek a hatékonysága, de úgy tűnik, a krónikus betegek kórházba utalásának gyakorisága csökken, a fogyókúra hatékonysága javult, a lakosság tudja, hogy vannak szakemberek, akik az étrendjük, életmódjuk változtatásához konkrét segítséget tudnak nyújtani.

Milyen hátrány származhat abból, ha a beteg nem kap szakszerű tanácsokat dietetikustól?

Vegyünk egy példát: 19 éves lány, laktóz érzékeny, a tünetek függvényében 3-6 hétig tej- és tejtermékmentes diéta, majd az egyéni laktóz toleranciához alkalmazkodó étrend kialakítása. A betegnek elfelejtették megmondani, hogy tejcukor érzékeny és nem tehető tejfehérje allergiás, valamint azt, hogy, hogyan kell a tejterméket beépíteni az étrendjébe, így 2 évig túl szigorú diétán volt. Következmény: QOL csökken, osteoporózis rizikó nő....

Gyermekeknél gyakori a táplálékallergia (tej, tojás, szója, gabona...), hosszú ideig tartó diéta esetén hiányállapotok előzhetők meg az egyénre szabott gondosan és szakszerűen összeállított, folyamatosan követett étrenddel.

Krónikus vesebetegeknél a dialízist, II. diabetes mellitusban az inzulinkezelést késleltetheti az optimális és a beteg számára kivitelezhető, elviselhető diéta.

Mivel tudnak a dietetikusok hozzájárulni a hatékonyabb betegellátáshoz?

Hogyan is dolgozik ideális esetben egy dietetikus?

A kliens a megbeszélte időpontban felkeresi a dietetikust.

Az első tanácsadás 40-60 perc. Anamnéziszfelvétel, tápláltsági állapot felmérés, addigi étrend megbeszélése, a beteg táplálkozási ismereteinek, anyagi, szociális és családi körülményeinek feltárása. Életmódjára vonatkozó információk gyűjtése.

Henter Izabella

Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége
1051 Budapest, Arany János u. 31.

A fentiek és a betegség ismeretében az alapvető étrendi, életmódbeli változások okának ismertetése. A terápiás étrend kialakítása közösen a beteggel.

Következő alkalmak: Néhány napos mintaétrend készítés. Ma már kiváló számítógépes programok is rendelkezésünkre állnak, a tápanyag- és energiabevitel felmérésére illetve az individuális diéta megtervezésére. Tápanyagok, élelmiszerösszetevők megismertetése, adagok becslése, a diétás célok meghatározása a beteggel együtt.

Diétás napló megbeszélése, vásárlási tanácsadás, ételkészítési technikák oktatása, receptek megbeszélése, betegcsoportokkal kapcsolatfelvétel.

A tanácsadásokon elhangzottakat és a szerzett tapasztalatokat a terápiás team tagjaival rendszeres időközönként egyeztetni kell.

“Egyéni és progresszív” az a két fő pillér, amin a jó diéta nyugszik, de ez csak individuális ellátással valósítható meg, a jelenleg leginkább alkalmazott sokszorosított nyomtatványokkal kevésbé.

A team munka eredményessége bizonyított tény. Biztosítja a feedbacket, elősegíti a minőség javítását, megerősíti a szakembert és a beteget abban, hogy jól haladnak a gyógyulás felé, illetve felhívhatja a figyelmet a rossz irányra is.

Néhány szó a szakmai szervezetről: MDOSZ

Az MDOSZ-ről (Magyar Dieteti-

kusok Országos Szövetsége) honlapunkon tájékozódhat minden érdeklődő www.diet.hu

A szövetségről szóló adatok mellett hasznos szakmai és egészséges táplálkozást népszerűsítő linkek is rendelkezésükre állnak.

Mi az, amit az MDOSZ képvisel?

Célok:

Betegségmegelőzés, a lakosság egészségi állapotának megőrzése, az **egészséges**, illetve aktuális állapotnak megfelelő táplálkozási gyakorlat és **szokások kialakítása** pozitív befolyásolás útján.

- A különböző táplálkozással összefüggő betegségek **terápiás** vonatkozásainak széles körű megismertetése, kutatása, elfogadtatása és bevezetése.
- A dietetikusi munka szakmai színvonalának emelése, kutatások, képzések, elsősorban **továbbképzések** szervezése és támogatása ebben a szakmai körben.
- Országos szintű, a MDOSZ által kidolgozott egységes **protokollok** alapján működő, **táplálkozási tanácsadói iroda** létrehozása és működtetése, amely az egészségügyi alap- és szakellátásra támaszkodva végzi tevékenységét.
- A dietetikusi munka és gyakorlat társadalmi szintű hasznosítása.
- A tagok szakmai ismereteinek elmélyítése, hazai és nemzetközi tudományos eredmények követése, **egységes szakmai szemlélet** kialakítása.

zi tudományos eredmények követése, **egységes szakmai szemlélet** kialakítása.

- A dietetikusok szakmai, **etikai** érdekeinek érvényesítése.
- A dietetikusi munka **társadalmi megismertetése** és elismertetése.
- A **nemzetközi** szakmai kapcsolatok kiépítése.

Feladatok:

Képzések, továbbképzések

Rendezvények, szakmai kongresszusok.

Kutatások, szakirodalmi feldolgozások **készítése, kiadása**, és mindezek támogatása.

A szakmai nyilvánosság állandó **fórumainak** megteremtése és működtetése.

A különböző munkakörben dolgozó dietetikusok szakmai, **jogi, etikai** érdekeinek érvényesítése, képvisellete, **gazdasági és szociális érdekeinek** megfogalmazása és a döntéshozókhoz való közvetítése.

A szövetség tagjainak **szakmai képvisellete** hazai és nemzetközi fórumokon.

Kérdéseivel, kéréseivel forduljon kollégáinkhoz és szövetségünkhöz!

Elérhetőségeink:

Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége (MDOSZ)

Cím: 1051 Budapest, Arany János u. 31.

Telefon/fax: 374-1347, 374-1328

E-mail: mdosz@mail.externet.hu

Hippocrates cikkek CD-n!

Az eddig megjelent összes publikációt tartalmazó CD megrendelhető a szerkesztőségben.

Ára: 5000 Ft + áfa.

Prof. Dr. Donáth Tibor-Varga Jenő: Latin-Angol-Német-Magyar

Anatómiai szótár CD ROM-on A szótár ára 9500 Ft, amely megrendelhető:

The Last Word Alapítvány Budapest 1089, Kálvária tér 8, II. 5. Tel/fax: 33-45-778 e-mail: lastword@elender.hu

Jelentkezési lap

Hippocrates Ötödik Családorvosi Konferencia 2003. szeptember 19. Pesti Vigadó

Név: Orvosi pecsét száma:

Postai cím:

Számlázási név és cím:

Regisztrációs díj: 1.500 Ft, amelyet a Dzéta Bt. OTP X. 11710002-20129879-es bankszámlaszámra kérünk befizetni.

Jelentkezés:

Hippocrates 1475 Budapest, Pf.: 359.; E-mail: hippoc@axelero.hu vagy fax: 431-7990